

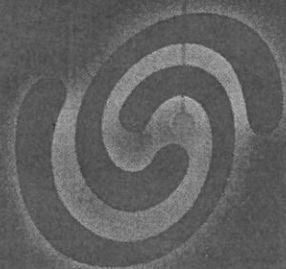
Eksperimenter!

KOLDING

1972 - 1997

25 ÅRS JUBILÆUM

HØJSKOLE

1972

1997

25 Års jubilæum

Kolding Højskole er en medarbejderstyret højskole, der arbejder under overskrifterne miljø, kulturmøde og kommunikation. De første 11 år efter skolens start i 1972 måtte den leve under højskolelovens forsøgsparagraf, og i alle de 25 år har der været eksperimenteret. Nogle af nøgleordene har været: Demokrati, formidling, økologi og international solidaritet.

KOLDING HØJSKOLE

Kolding Højskole • Skovvangen 18 • 6000 Kolding • Tlf. 7553 0600

Etaper & ståsteder

Et kort rids over Kolding Højskoles historie

I. 1971-75: De store forhåbninger om noget nyt: Et praktisk-pædagogisk/politisk eksperiment tager form.

ERIK CHRISTENSEN
var medlem af bestyrelsen
1974 - 80

KARSTEN WAGENER
har boet på skolen 1980/1986
sammen med Monika Stapput
(ansat som leder af Børnehaven
1980 - 83 og lærer til
1987) og er bestyrelsesmedlem
siden 1994.

Kolding Højskole blev grundlagt i forlængelse af en skolekonflikt på Askov Højskole (foråret 1971). Man ville skabe en ny højskole, der gjorde op med den patriarkalske forstander, den autoritære lærer, det fagdelte skema, den abstrakte

teoretisering, holdningspluralismen og det manglende forhold til teoretisk og praktisk arbejde i dagligdagen. De nye mål var:

1. At drive undervisning og studievirksomhed, der var samfundskritisk.
2. At skabe en ny organisationsform med medarbejderdemokrati, der i vid udstrækning inddrog kursister og bestyrelse.
3. At udvikle nye og aktiverende undervisningsformer, der var tværfaglige, projektorienterede, og inddrog kursisternes erfaringer og problemer.

4. At ophæve forholdet mellem praktisk og teoretisk arbejde på skolen, således at det nødvendige praktiske arbejde (madlavning, rengøring og vedligeholdelse) fik en naturlig placering i bomiljøet, i forhold til undervisningen og i forlængelse heraf at sikre et indholdsrigt børneliv.
5. At gøre skolen til redskab for opgaver i lokalsamfundet og i forhold til græsrodsbevægelserne (arbejderbevægelsen, kvinde-, miljø- og fredsbevægelsen).

Disse ideer hang sammen med det kulturelle og politiske opbrud, som var sket i 1960'erne med bl.a. ungdomsoprøret, og de blev bekræftet af de første års erfaringer med selv at bygge en højskole. Kolding Højskole tiltrak i den periode mange mennesker, som ydede en helt usædvanlig indsats og beviste, at det kunne lade sig gøre at skabe nye levedygtige organisationsformer.

II. 1975-80: Den politiske periode: Fem fronter i klassekampen.

1970'ernes danske samfund var præget af mange nye samfundsmæssige kriser, der krævede politisk analyse og stillingtagen, som den ny højskole tog op: Den såkaldte „energikrise“ i 1973/74 sammen med „Grænser for vækstdebatten“ satte pludselig energi- og miljøproblemer højt på sam-

fundets dagsorden. Danmarks indtræden i EF i 1972 betød at indflydelses- og demokrati problemerne fik en ny international dimension. Jordskredsvalget i 1973, hvor de gamle politiske partier pludselig mistede indflydelse i forhold til Glistrups Fremskridtsparti og Erhards Centrumdemokrater og dermed skabte en ny front i dansk politik. Endelig begyndte arbejdsløsheden at stige til helt ukendte højder, hvilket også satte en ny dagsorden.

Skolen havde allerede fra starten haft som mål „at virke for ændringer af de vilkår, som fordrejer og undertrykker den menneskelige eksistens“, men det pædagogiske og demokratiske opgør i den første periode gjaldt hovedsagelig, hvordan undervisningen og styringen af skolen skulle foregå internt. Nu ville man deltage i samfundets udvikling ikke kun

analyserende og beskrivende, men også forandrende, hvorfor man meget direkte og aktivt tog del i forskellige politiske manifestationer. Det skal også ses i sammenhæng med at man fik en række nye politisk engagerede lærere. Emneuddraget i undervisningen blev koncentreret i 5 hovedpunkter. Man talte om fem fronter i klassekampen: Økologi, kønsroller, radio/TV, arbejdsplads- og arbejdsmarkedsproblemer og kulturpolitik, hvor skolens pædagogiske praksis var forberedelse og deltagelse i klassekampen på alle 5 fronter. Det gav sig udslag i:

1. Skolen deltog i en række politiske aktioner i lokalsamfundet.
2. Man underviste i fagforeningers og klassekampens historie og tog udgangspunkt i en række lokale arbejdskonflikter.
3. Man besluttede i en periode, at

grundfaget „politisk økonomi“ var obligatorisk for alle, og at der blev indført bo- og arbejdsfællesskab, således at arbejdsgrupperne boede i samme hus.

4. Man havde aldrig kaldt Kolding Højskole for en socialistisk højskole. Men i den periode kom ordet „socialisme“ ind i „Ta' selv“ reklamefolderen for skolen. Man knyttede sig dog ikke til bestemte politiske partier, men tilhørte den brede „udogmatisk venstrefløj“ til venstre for socialdemokratiet.

Samtidig med at man i den periode i høj grad fik realiseret ønsket om en politisk udadvendt

skole, måtte man samtidig erkende at studiecenter-tanken ikke lod sig realisere. De to nye universitetscentre (RUC og AUC) var startet og dækkede en del af det behov. Indadtil skabte den meget aktive politiske linie imidlertid også problemer, på den måde, at der hele tiden lå en splittelse mellem kursisterne - mellem nogle meget udadvendte og nogle mere indadvendt-socialt orienterede.

III. 1980-85: Et politisk og mentalt konjunkturskift: Gør det private politisk.

I begyndelsen af 1980'erne skete en række dybtgående politiske og

mentalitetmæssige ændringer i samfundet, som satte deres præg på kursisterne og skolens aktivitet. Næsten overalt vandt en ny-konservativ og ny-liberalistisk linie frem. Ude i verden satte Reagan, Thatcher, Kohl nogle nye politiske dagsordener, og herhjemme fulgte Schlüter efter. Arbejdsløsheden steg til helt uventede rekordhøjder, og arbejdskampene endte i flere tilfælde i nederlag og ebbede ud. Skolen oplevede at socialrådgiverstrejken i 1981 for offentlige ansattes ytringsfrihed og typografkonflikten samme år for trykningen af ansættelsen ved teknologisk omstilling endte med nederlag for de

ansa
Skol
men:
tigt i
delig
opsø
kultu
livss
ene s
i frec
På d
„yup
de hv
det.
Sam
sen a
nera
der o
dere:
lige c
ændr
områ
dukt
energ
økolo
oplev
teate
ning.
sama
tione
komr
gled
keds
det s
med
områ
Der s
både
skulle
vise
funde
noge
dervi
kursi
foreg
livser
des c
var d
fordi i
probl
konte
kunne
det k
skole
ring, l

nger i
præg
aktivi-
en ny-
isk li-
satte
le nye
her-
efter.
helt
g ar-
re til-
ud.
giver-
e an-
ograf-
ghed i
k om-
for de

ansatte.

Skolen mærkede, at ungdommens mentalitet ændrede sig hurtigt i disse år. Der kunne spores tydelige tegn på polarisering og opsplitning i mange forskellige kulturer med hver deres smag, livsstil og samfundssyn. På den ene side folk som engagerede sig i fredsbevægelsen og blev BZ'ere. På den anden side en ny gruppe „yuppiere“, som skilte sig ud ved at hverken være fattige eller kede af det.

Samtidig blev skolen i begyndelsen af 1980'erne præget af et generationsskifte blandt lærerne, der ofte var praktikere fra deres felt, engagerede i deres faglige område, og som var med til at ændre og introducere helt nye fagområder. Det var f.eks. videoproduktion, livsforståelse, praktisk energi, vindmøller og solfangere, økologisk jordbrug, kreative og oplevelsesorienterede fag som teater, skrivværksted og formning. Endelig blev der indledt et samarbejde med ulandsorganisationer som MS, IBIS og støttekomiteer (Nicaragua). Derimod gled interessen for arbejdsmarkeds- og kvindeproblemer ud, og det sidste en overgang erstattet med faget psykologi og et emneområde som „kærlighed“.

Der skete altså en drejning i fokus både hos kursister og lærere. Nu skulle der ikke mere alene undervises om samfundet eller i samfundet. Kursisterne ville også lære noget om sig selv. Den gode undervisning tog udgangspunkt i kursisternes virkelighed. Læring foregik gennem oparbejdning af livserfaringer. Nogle gange lykkedes det, men for nogle kursister var det en næsten umulig kamp, fordi nogle havde stof- og alkoholproblemer og var sendt af socialkontorerne. Og andre der ikke kunne placeres på arbejdsmarkedet kunne placeres på en højskole, som en slags resocialisering, hvilket ikke altid gik godt.

Skolen kunne ikke undgå at blive præget af historiens pendulsving - fra det samfundsorienterede til det individorienterede, fra det politiske til det private. Men man forsøgte at tage udgangspunkt i den enkeltes livserfaring som felt for politisk bevidstgørelse og afprøvning af alternativer. Målet var at skabe et frirum, hvor oplevelse uden tilpasning til de konservative kræfter i samfundet blev mulig. I den forstand lå arbejdet i forlængelse af traditionen fra 70'ernes kvindebevægelse om „at gøre det private politisk“. Nogle var dog helt opslugt af de alternative terapier og fornægtede hele den forudgående periodes forståelsesform. De kom dog ikke til at præge skolen som sådan.

IV. 1985-90: Skole- og samfundskrise med organisatoriske og ideologiske revisioner.

Den borgerlige Schlüterregering fortsatte og mente, at det gik „ufatteligt godt“. Men andre mær-

kede, at arbejdsløsheden kom over 350.000 og at næsten 1 mio. kom på ufrivillig overførselsindkomst i form af førtidspension, efterløn, bistand eller arbejdsløshedsunderstøttelse. For nogle kradsede krisen ikke bare. Den havde bidt sig fast, og man begyndte at tale om, at der ikke længere var tale om en KRISE, fordi det jo betyder vendepunkt, noget der går forbi. Det så ud til at blive en varig tilstand med nedskæringer og massearbejdsløshed. Samtidig mærkede den politiske venstrefløj at en række af dens mærkesager fortonede sig. Den politiske og faglige kamp mod den borgerlige regering led nederlag (Arbejdskampen i 1985), kampen for arbejdstidsnedsættelse løb ud i sandet, og EU folkeafstemningen om det indre marked i 1986 blev tabt.

Og internationalt endte 80'erne med murens fald mod øst. Et øjeblik troede den udogmatiske venstrefløj at fred, forløsning og helt nye løsninger, der hverken var

kommunistiske eller kapitalistiske viste sig mulige både i øst og vest. Det viste sig hurtigt helt illusorisk. Befrielsens eufori blev afløst af desillusion og nye problemer bl.a. med nationalisme meldte sig. Det blev ikke blot yt at være kommunist, men også socialist og socialdemokrat. Der synes kun at være een isme, og det var kapitalisme. Selvom skolen stadig var præget af en kritisk teori og eksperimenterende praksis f.eks. omkring økologi og ulandskurser, synes skolen at stå ejendommelig ideologisk forsvarsløs overfor tidens ideologiske trend.

Men internt blev skolen også kastet ud i en dyb indre krise i denne periode, idet der viste sig alvorlige styringsproblemer i skolens hverdag, da der ikke kunne findes en intern forstander i 1988. Ideen med medarbejderdemokrati, lederrotation og begrænset bestyrelsesmagt holdt ikke længere, hvorfor man reviderede vedtægterne og ansatte en forstander udefra på åremål. Han fik dog styr på skolen, og skolen overlevede mest på de musiske og kreative fags tiltrækningskraft.

Emneområderne og fokuspunkterne i undervisningen var: Teater/performance, musik/verdensmusik, levende billeder/video, økologi og ulandskurser. Undervisningen tog udgangspunkt i fag som redskab til at lære om sig selv og verden, og humanistiske og praktiske fag supplerede undervisningen i mere almendannede fag. Man forsøgte at få en debat mellem lærere og bestyrelse om skolens profil uden det lykkes at finde en ny fælles platform. Det vigtigste blev at få kursister til at drive højskolen videre.

V. 1990-1995: Fortsat intern krise med forsøg på at finde en ny undervisningsprofil.

Løsningen af det interne ledelsesproblem med at finde en ny forstander udefra lykkedes i første omgang. Da man imidlertid næste gang fik ny ekstern forstander (p.g.a. dødsfald 1991) brød ledelseskrisen igen ud på en ny måde. Medarbejderrådet kunne ved 1 års evalueringen ikke umiddelbart godkende den nye forstander. Man blev enige om at forlænge prøveperioden, men uden held. Medarbejderrådet ville ikke fastansætte forstanderen, og et flertal i bestyrelsen godkendte medarbejderrådets beslutning. Pludselig stod skolen i sin største organisatoriske krise, ved en skillevej hvad angik den organisatorisk-demokratiske styreform. En ekstraordinær generalforsamling blev indkaldt. To af grundlæggerne kritiserede bestyrelsen skarpt, og det så ud til at man skulle have en større konflikt. Men et flertal nøjedes med at udtale kritik af hele fremgangsmåden og valgte at støtte medarbejderflertallet. Der blev herefter ro. Krisen betød, at skolen fik nye vedtægter, der præciserede forstanderens ansvar både overfor medarbejderrådet og bestyrelsen. Desuden blev man enige om at præcisere ansvars- og kompetenceområder for de enkelte funktionsgrupper og medarbejdere ud fra en filosofi om, at alle ikke skulle bestemme alting. Hermed bevægede man sig væk fra et af grundprincipperne i skolens startgrundlag.

På den pædagogisk-indholdsmæssige side arbejdede man videre med de fagområder, som blev etableret i forrige periode.

Man diskuterede nu hvilken faglig og personlig kompetence højskolen skulle søge at udvikle hos kursisterne, og fandt frem til følgende kompetenceområder:

1. Den sociale (identitet - fællesskab - solidaritet).
2. Den faglige (personlig dygtighed - viden på fagområdet).
3. Den økologiske (tænk globalt - handl lokalt).
4. Den kulturelle (lokal - national - global).

VI. 1996-?: Faldende kursisttal og forsøg på en nybestemmelse

Omlægning af statsstøtten til højskolerne og stramning af tilskudsreglerne for kursisters højskoleophold medførte et generelt fald for tilgangen til de fleste højskoler. Undervisningsministeriet så nøje på, at højskoleundervisningen (for-)blev almendannende, samtidig med at arbejdsmarkedets krav til arbejdskraftens faglige kvalifikationer øgedes. Diskussionerne på Kolding Højskole gik på, om man skulle styrke de almendannende fag (historie, filosofi, litteratur), ville satse på en mere fagspecialiseret udvikling (video, teater, musik, økologi, uland), kunne tage sig af de store spørgsmål (politik, økologi, samfund), eller måtte finde en blanding, der kunne tilgodese alle aspekter.

Pædagogisk udvalg og kursister fra de forskellige hold blev opfordret til at deltage i debatten, og medarbejderråd og bestyrelsen arbejdede på en nybestemmelse af Kolding Højskoles indholdsmæssige og pædagogiske ståsted. Undervisningen skulle nu fokusere på menneskers eksistens i spændingsfeltet mellem

indiv
lem
best
fors

“Hvi
ning
bely
strat

Men
tur
såle
inds
kultu
kurs
udvil
lighe
de fa
af.

De
KOA

Inde
tes b
at til;

H

faglig
øjsko-
is kur-
gende
ælles-
ygtig-
et).
balt -
tional
kur-
i ny-
il høj-
kuds-
skole-
t fald
øjsko-
et så
nder-
ndan-
ejds-
iftens
edes.
Høj-
tyrke
torie,
se på
ikling
gi, u-
store
sam-
blan-
alle
ister
pfor-
n, og
elsen
nelse
olds-
stå-
e nu
eksi-
llem

individ og fællesskabet, og mellem natur og kultur (uddrag fra bestyrelsens beretning til generalforsamling i maj 1997):

“Hvilke forhold skal undervisningen tage udgangspunkt i og belyse gennem fagene?” (se illustration nedenfor).

Menneskers forhold til natur, kultur og fællesskab skal belyses, således at den enkelte får større indsigt i sociale, økologiske og kulturelle livsvilkår. Den enkelte kursist skal have mulighed for at udvikle forståelses- og handlemuligheder i forhold til sit eget liv, og de fællesskaber han/hun er en del af.

De tre linier: ØKOLOGI - KOMMUNIKATION - KULTUR:

Indenfor de tre hovedlinier oprettes både korte og lange forløb, for at tilgodese den nødvendige flek-

sibilitet/kursisttilgang. Strukturen bliver bygget op, således at meget fagorienterede perioder afløses af perioder med fællesfag, projekter og tid til faglig fordybelse. Fagudbuddet og strukturen skal gøre det nemmere at afholde både lange og korte kursusforløb sideløbende, og fremme oplevelser og undervisning på tværs af fagene. Liniernes skal beskrive de områder, som Kolding Højskole vil blive kendt for.

Undervisningsplanen for skoleåret 1997-98 har allerede forsøgt at tage højde herfor, og enkelte elementer fra undervisningsstrukturen bliver afprøvet i foråret 1997. Det er bestyrelsens holdning, at “de tre linier” kan udformes i overensstemmelse med formålsformuleringerne i vedtægterne, og at der på de enkelte fagområder kan udvikles undervisningsforløb, som med forskellig

vægtning behandler *økologiske, sociale og kulturelle forhold*. Om det samtidig betyder, at Kolding Højskole har fravalgt primært at satse på politiske eller filosofiske temaer i snæver forstand, er ikke afklaret. Det er dog fortsat bestyrelsens holdning, at det *politiske og filosofiske perspektiv* er nødvendige elementer i højskolens undervisning, og at dette perspektiv igen skal markeres tydeligere.”

